

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom nastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Pol.

Predplata s poštarinom stoji 2 for., a seljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for., a seljake 50 novč. za pol. godine. Irvan Carevine više poštarina. Gdje se najđe najmanje 8 seljakaht te su voljni, da im list šaljeno svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat ćemo za 70 novč. na godinu svakomu. Novci se šalju kroz poštarsku Muzakcicu, ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Komu List nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu plamu; za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav izvana Reklamaciju. Tko List prima Listi, ako je poštem, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 15. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRVNIČTVO

nalazi se
Corcia Stadion N. 12.

Pisma se šalju platjena poštarine. Vestii, dopisi i drugi spisi štampaju se li u cilosli li u izvađku, nalma prema svojoj vrločnosti i smieru ovoga Lista. Nepodpisani se dopis nepotrebuju. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari nemajza mjesta u ovom Listu. Priobčena se pisma štaku po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakakh staju 400 novč., a svaki redak svije 5 novčiah; li u slučaju opetovanja po što se pogoda oglašank i odpravničtvu. Dopisi se novrađaju. Uredničtvo i odpravničtvo, osim izvrednih slučajevah; nedopunja, nego putem svoje Listiacc.

Našo stanje.

Mi Hrvati Istre mora da smo Niemcu i Talijanu osobito pogibeljni ljudi. Prem nismo postigli pod nijednom dosadašnjom vladom ničesa, premda se borimo za najprimitivnija sredstva narodnoga i političkoga života, viče se na nas od strane talijanske i njemačke, da smo pohlepni, nezasitni, da težimo za gospodstvom, a jandnici zaboravljamo, da smo stvorani da služimo i robujemo gospodi Talijanom i Niemcom. Čemu ta osnovana i nepravdna vika? E mudri su naši protivnici! Znadu oni, da bi se mogla naći koja milosrdna dušica, koja bi se našoj nevolji smilovala, koja bi naš vapaj uslišala i nama po koju koricu za gospodskoga stola dobacila; a da to nebude, valja Hrvate Istre predstaviti svietu kao nemirnjake, buntovnike i nezadovoljnike. Vladao je blaženi mir u Istri, vele oni, dok se nije stalo od hrvatskih »agitatorah« narod uznemirivati, predikati mu o nekakvoj slobodi, ravnopravnosti i pravica. Dakako gospodo, da vam je prijao takov mir jer vi bijaste naši »pašak« a mi »vašom rajom, važimi robovi«. Okovani u lanceve neznanja, tresući se pred vašom tiranskom besjedom, radili smo i mučili se danju i noćju za vas, za vaše gospodske hire, nepitajući jeli to pravo i Bogu i caru drago. Kad smo se napokom posliso dugog duševnog mrtvila trgnuli — hvata budi zato našim narodnim muževom, — ta stali oko sebo stvari ozbiljno promatrati, dodjosmo do naravskog zaključka, da,

ako i jesmo siromasi, ako i jesmo duševno — vašom krivnjom — daleko zaostali, da smo ipak ljudi, stvorio božji, stvoreni da nikomu ne robujemo, da svoje ljubimo a tudje štuujemo. Kadno se pako iz državnih zakonah — potvrđenih od našeg cesara i kralja — uvjerismo, da imademo nesamo dužnosti već i pravah, tad stadosmo pitati — gdje god nam se shodno mjesto pružilo — ono što nam je Bog podiolo i cesar potvrdio. Vi »prijatelji i jedini štititelji slobode i napredka« imenujete naš postupak »bunjenjan i nemiroem? Ako je onaj narod ili pojedinae buntaljom i nemirnjakom, koji zahtjeva da mu se daje ono što mu sam zakon zajamčuje, tad se mi rado krstimo i buntovnici i nemirnjaci.

Bilo je vrijeme kad su naši protivnici odveć visoko glavu dizali te svojom drzkošću sve postojeće pravnosti nastojali. Tko se nesieća protidinastičkih izjavah i demonstracijah u gradovih Istri, gdje vladaju Talijani? Tršćanski pomiri sa bombami u vrijeme izložbe jesu nam jošta i sada pred očima. Tada se govorilo i pisalo da to stanje dulje potrajat nesmie, da tu treba u upravu korenitih promienah. Našlo se dobročudnih ljudih, koji su tomu povjerovali, zaboravljajući tako svu prošlost svih naših vladah. Promiene će svakako nastati, nu one će biti posljedice izvanzaknih učinakah. Ustavovjerne vlade njegovale su i tetašile na našem jugu svaki narod, svaku narodnost, samo da ta nebude hrvatska ili slovenska. To su pogriješke koje bi se jedva velikim naporom popraviti dale a kamo li će

se popraviti današnjim zabašurivanjem ili hotomičnim niekanjem svega obstoječega.

Ustavovjeroci nepriznaju niti danas tih pogriješakah jer kako da se roditeljica sram svojeg miljenka? Oni su istimi sredstvi istim načinom podupirali talijanski živalj u Dalmaciji i Istri, numaveđi dali se taj postupak slaže sa interesi države. Mi bismo proko svega toga bacili koprenu zaboravu da imademo ikoliko nade, da će sadanja vlada tu nepravdu odstraniti. Nu kako se čini i kako nas činjenice uvjeravaju, biti će po nas još gore, te bi reč da se u Beću odlučilo žrtvovati istarske Hrvate Molohu talijanskomu.

Nebi nam ni pol muke kad bismo pitali ili zahtjevali nješto, što nas po božjem i ljudskom pravu neide; što god što se nada svesti u sklad sa državnimi prohibitoi ili sa obstojećimi zakoni. Ta za Boga i mi netražimo nikakvih prednosti pred nikim; naše su tražbine osnovane na zakonu i pravu, naše težnje jesu čisto patrioitične, kojim bi morala svaka vlada svoje uho prikloniti, želi li stare griehve izprati, napravicu ukinuti i državi pretećo opasnosti odkloniti. Gdje imademo vršiti državne dužnosti, jesmo svuda na prvom mjestu i svada smo brojno u većini, a kad se dieo prava, pita se bezobzirno: ta gdje su ti božji Hrvati? Blage uspomene bivšij ministar prosvjete g. Stromayer reče javno u saboru Dru. Viteziću, pitajućemu, da se uvode ravnopravno hrvatski jezik u škole: da mi knjigah neimamo a jošta manje ljudih, koji bi u tom jeziku podučavali. Na slične odgovore od vladine strane,

neda se dakako ništa primjetiti, jer je težak boj proti neznanstvu, ili hotomičnom izvrcajanju. To se dogodilo pod vladom koja bijaše zadajona i uzgojena mržnjom i prezirom proti svemu, što je slavensko. Nastala doba nova. Nekojim od slavenske nam braće odahnu bar ponješto. Dobacilo im po koju koricu, da se njom guše i dave. Nas u Istri reč bi da se šteti za uzvišenije ciljeve. Mi moramo do izdahnutja ogladniti, da tada tekak iznemogli, izdišući, okusimo slast talijansko-njemačko prosvjete.

Zbilja smo mi Hrvati pretjerano ljudi dočim zahtjevamo od vlade, da nam pusti djecu uzgajati u hrvatskom, maternaskom jeziku, da nam dade u javnom životu primjerenu političku vlast, da uvede ravnopravnost u političke, sudbene i porozne urede. Svega toga možemo se do sita nauživati u sladkom talijanskom jeziku a gdje taj nedotječe, ano nam blagozvučne niemštine. Ovdje se nepita na koga će se država osloniti na nemirnom jugu u čas opasnosti; nepita se u koga je tjelesna snaga države u ovih pokrajinah; netraži se da bude ta faktična većina (koju nemogu ni njemačko-talijanske statistike zamiećati) budna i prosvitljena, već se hoće da ona bude mehko podnožje i Niemcu i Talijanu sve na čast i slavu — jetrvicah za nevolju — Germanije i Italije.

Hrvati u Istri sve to dobro motre i bilježe. Oni se pomalo, ostavljeni sami sebi, osviesćuju. Oni se veće više slepo nikomu u naručaj baciti. Izkustvo je najbolja učiteljica, a mi stičemo izkustva žalibože i odveć.

Podlistak.

Dve tri o gradu Pazinu i njegovoj okolici.

Poznavauci pravomu otadžbeniku našo lijepe Istre erdece se sgraža, kad poviri u stare i nove spise i ne najđe dokazih da ga uvjers o starodavnoj prošlosti naše matero zemlje. U talianskih knjigah i spisah puno se o prošlosti čita; a lišice, koji pozna život i običaje stanovnikah, topografska imena pojedinih predjelah zemlje, vidi da su svi ti spisi puni laži a smieraju na zvor nas Hrvatlah. Putuj malo Istrojem naldi češ na ruševine, a pitaj starca što je tu bilo, reči ti bude: stari njeki traštel ništa drugo. Uzmi razgledavati, nikakovoga nadpisa, gledaj u knjigu nikakvoga dokaza, da se uviersi što je tu bivalo. Kad pak sam sebo pitaš, što je moglo biti, nehotice si odgovaramš; to su stari hrvatski ostanci, koji su tudjinci gledali zatitli kao židovi sveto drvo Križa. A to s uzroka da nebudu Hrvati o tom ništa znali.

Bilo bi dobro da opisujemo u »Našoj Slogi« naša sela, naše gradove, naše običaje, naš život: da se medju sobom upoznavo i uzjubimo; da upoznamo zla i one koji jih prozrokuju, pak da jih zajedničkim silami odstraniti nastojimo.

Što me, da rečem dve tri o našem gradu Pazinu i njegovoj okolici.

Grad Pazin leži u sredini Istre a mogao bi se nazvati erdec Istre. Nevidiš ga dok uti neulježeš. Prije kakvih sedamdeset godinah, izvan stare luke, bio je prosto sece — većina malih kolibeah po starodavnoj navadi pokrivenih slamom. Kad su u Pazin bile smješteno političke oblasti počelo se graditi nove sgrade nove ceste. Sada broji grad do kakvih 800 kucah a nešto preko 3,800 stanovnikah. U gradu se stiče petero cestah i sve u dobrom stanju s kojimi su splejani svi gradovi i varoši Istre. Pokraj Pazina ide željeznica sa svojom glavnom postajom kot svi Petronili. Prem je Pazin u kolini mesto ju vrlo zdravo a to se ima pripisati ljudnoj jami tik grada. U vrmenih kišovitih letih u nju silina voda koju svu prozdire nek je uteče koliko mu drago. Za mali čas nastane jezero kad silina voda na hrupi i dariva Pazinu čarobni izgled; reč bita da je uz jezero sagnudon. Ali kako postalo tako i prošlo. Usljed česa naš kmet vell o lthvaru: nisi nikad sit novcah, kao ni pazinska jama vode. Obolica pazinska, tako je ubavna, ugodna da svakoga zanima. To su vam mali brežuljci koji se polagano dižu/pokreli ljepemi gojevi, šumicami, vinograd i iz kojih viro seljačke kolibe u prvotnom svom stanju. Ja bih rekao, da za ljepom Opajtom dozel Pazin radi ugodnoga položaja u našoj Istri. — Grad sam u sebi je prilčno pravilno asizdan. Imade glavnu ulicu protičuću se od južno pama zapadnoj strani, koja spaja dva trgah glavni je trg u sredini vrlo ugodan za ljulnu

dobu i trg na Buraju osobito za bačvaro u vrijeme sijmovah. Javna sgrade jesu: sgrada za kotarsko poglavarstvo, gimnazija, pučka učilona, bolnica, vojarnica, kaštel Monte Kukul-a i kazionica za male prokrsaje. Oblasti jesu e. k. kotarsko poglavarstvo, e. k. porezni uređ, e. k. kazneni uređ i pazinsko občinsko poglavarstvo pod koje spadaju porezovne občine Lindar Gerdoselo, Novaki pazinski, Gologonica, Sušnjajeva, Gradšića, Plican, Stari Pazin, sve sa kakvih 15 tisuć ljudih. Uz spomenutu jama vriedno je viditi toranj tik glavne crkve svetoga Mikule, samostan Franjevacah sa ljepom crkvicom St. Djeve Marije. A pak spomenik iz franczkoga rata izpred samostana sa kakvih 300 praskavlicah (bombah) uzetih Francozom kad su kroz Pazin išli i potučeni bili kod sela Berma kraj Pazina.

Kad bi oni koji su imali svoju reč i malo promislili bili, oni sigurno bi bili uvidili, da u svoj beskupiji njema prilježnijeg mesta, što je naš grad Pazin za konvikt. Nu oni hoće da budu u Trstu a ja neću da sam prorok, ipak uzimam si slobodu reč, da nijedna stvar neće našim krkvicami poglavarom zadati šemera i jada koliko njim ga bude zadao njthov konvikt u Trstu. To će budućnost pokazati.

Kako se je prije malo vremena u Pazinu ljepo živilo, dosta da progovoriš malo vtičih s našim seljakom, on ti znade reč: mej gospodine, kad sam ja bio mlad i čobanom svoga stada, imao sam više evancikah nego ja lmoja čoljad danas novčiah; kieto vrijeme što sv oza

ne stvoril. Baš mogu uviersi da nam je za moje pameti više vriedla marva i drveo nego li dnoas vriedo avo imanja naša. Kleta gospoda zatekl su nas i decu nam.

U istnu avatko mora priznati, kad progleda zemljište na kom nasti sladko veće, dobro vino i žito, pitna paša, da se tu moralo ljepo i ugodno živiti. Svjedok nam je u tom takodjer slavne nam upomene hrvatski ban Erdodi, koji je za želo stanovati u Pazinu; dokaz su nam tomu, što su plemići Monte Kukul stanovali u Pazinu itd. — Tik uz Pazin na jednom brežuljku sagnudono je selce Staripazin, i to sa zapadne strane, koje bi s sada moglo nazvati predgrađe pazinsko sa svojom župom. Staripazin je do malo vremena bio svoja posebna obdina sa svojim posebnim glavarom, dokle nisu ga kmeta gospoda, kao što to Gologradski govoru, spravili pod svoj jaram. Ta mala ali važna obdina koja broji nešto preko 150 kucah a preko 500 stanovnikah, imala je vrlo ljepoga zemljišta u vriednosti kakvih 8000 forintah. Na to dobro gologradjansko crkili su rubi pazinske gospode i to jotte, dokle nisu za nekoga župana Josipa Ladavca i nekoga Troša neuke kmeta kojim se je i zatvorom pretiilo da učine krač, toliko uplivali, da su izručili svoji i svojih dobro u ruke gospode. Od toga časa gologradjanski staropazinci bili su združeni u jednu obdinu, a bili će toga kakvih 30 godinah, sa pazinskom. Da kako od toga časa prevaroni kmeti niti znadu da su svoja dobra niti imadu kakvu koristi od...

Hoćeli vlada zapuštenomu istarskomu Hrvatu do života pomoći a tim sebi na jugu obstanak osigurati, ili ne, to je njezina briga. Ućili smo u prirodoslovju, da noka ptica kad njoj prieti pogibe, zadubo glavu u pjesak, misleć tako luda, da ju neće dušman opaziti.

DOPISI.

iz ušća rjeke Raše.

Nanese me put, i iz južno-zapadne Istre dojdoh ovamo. Oh! liepi prizor, gospodine uredniče! Iz ušća ove rijeke vozeći se na ladji uzgorom na suprot vodi, imaš na desnu šumu Ubac sa njezinima viekom zelenima brusdvama, javorkama i zelenikama. U zatrepu za Ubcem zalijeve Tonarica, glasoviti za ribarenje tonah, odaklo i njegovo ima. Sve već uzgorom zanimavaju ti oči gajevi i gajevni ulik (maslina) nad samo more, visećih. — Pak dojdeš na Tragat, divni položaj i prevoz od jedne na drugu obalu. I pak najzda ovo ti Stalije sa ogromnima svojimi kupi od uglevja iz nedoloke rude od Krapana, od kuda po železnici dojuriva na Stalije, gdi mnogobrojne ga ladje ukrcivaju.

A što se vidi pak na lijevu od ušća hodeći uzgorom? Sve liepo bijelo kamenje od mnogih kavah (kamenolom), i kadi ter kadi kakova ladja da ga ukrciva za Rieku, Zadar, Trst itd.

Zažalih doznati za ljude, za narod tog čarobnog položaja. Na zapadnoj strani Rakalji, S. Marija, od zdravija i Barban; sve sela i župe zgozinih naših ljudi, to je Hrvatah. Ali od to strane i od ovih ljudih, i od njihovih tristo jadah je već puti bilo pisano u Slogi; neću dakle ono opetovati.

I na istočnoj strani jesu sve naši i samo naši ljudi, to je Hrvati. Oni se bave s poljodjelstvom ribarenjem brodarstvom. U samoj toj župi od ove strane istočno po imenu S. Lovreč od Prod' Ubea, je pet vlastitih trabakulah i neke bracerce, i pomanjih drugih ladjah.

A gospodine Uredniče, virujite, s položajem tako liepim, ricikom gori rečenom, po kojoj more brodiće sve do Trageta svaki brod, i vojsćak, sa rudom od uglevja, koju smo i nju imenovali, i sa spomenutima kavnima od kamenja, i sa drugom trgovinom, koja se po Raši čini, kako na primjer s drvi, i sa izvrsnom ribom, koja —

i osim tona — se sve po Raši i na obilato lovi: ovi ljudi ovuda srećni mogli bi se zvati i u kratko vrijeme takmačiti sa Lovranima i Vološćani, samo da nebi bili zapušćeni kako su. Znatieli da nimaju škole? Pitah niki, jer sam bio pravo lani štio u Našoj Slogi, nešto za školu za ovi kraj, da što je dakle od ove škole? Eh! prijatelju i mi odgovore, kad vrag neće, neće. — Bili smo se složili, napravili smo molbenicu: Došao je kapitan iz Pazina i nadzornik iz Pule; obišli su sve, razvidili po tanko: našli priko stotine djetce sposobne za po- hadjati školu: uvidili i uvierili se da nije daljina od mesta, gdi ustanoviti imala bi se ta škola, izvan zavikona. — I zgotovili su zapisnik, i tvrdu viru dali, da škola će i mora biti. — Kad ti tamo, moj gospodine, sotona je pomutila i izmišala sve. — Našli su se iz među nas — sram nas je reći — ali iz među nas, našli su se niki — i zapazite dobro, od onih istih, koji na molbenicu bili su se podpisali, i koji pak usuprotivili su se školi, ako ova nobi imala biti, no gdi povjerenstvo je iznašlo ustanoviti; nego gdi bi oni sami bili hotili. U to ime i u ta namen pošli u občinu u Labin, uložili prosjeđ, i tako stvar zabašnjili. Niki govore da nisu to sami od sebe učinili; niki da su iz osobnih mržnjah, niki iz drugih uzrokah. Toliko moj gospodine, da škole ni, i Bog zna jeli će kada biti: a potrebna bi bila, kruto potrebna. Vidivši ih razumne i pametne upitalih nadalje. Čujete vi rokoh, a i puteva vidih vam slabo, zašto ih ne načinite?

Čoviće dragi, mi odgovoriše: načinite... načinite... Iz glave riba vonja. Naši puti nisu samo kako tuda kraj obale. Ti su još krestijanski. Ali da vi greće od nas u Labinu, ali su protivno od tamo k nam, biti video kalke, osobito potle zadnjih nevremenah, su razrovani, da ne puti, ni putem podobni, nego prava korita su. I zato deveta briga, komu bi prva imala biti. — Pravili su nam, da u našoj občini i zastupstvu se puno vieća, da ima biti cesta priko Kršana na oni kraj Labina, kuda i tako je sve izpriskano s cestami. A ovuda, gdi bi bila puno potrebnija radi mora, i trgovina, koja se čini, i radi prelaza priko Trageta na Pulu, ovuda niš. Jer će niki reći da su tamo dva tri gospodina, koji bi se rada do tamšnjih svojih dobarah u kočiji poljati; a za tuda nijedan ni nemisli...

Je bio puli vas putujući poljo- delski učitelj? nadostavili. Vi imate ovuda kamenito tlo. Oni od vas, koji s poljodjelstvom te bave, a nisu morari, da bi sadli ovuda torano, i znali vinom ravnat; na primasuju kako višta vaše tlo, vi bite činili vino da niš nebi zapostalo za porećkim. Vi uzgor toga, imate ovuda puno smokav: da bi te ih znali sušiti u barilah, ali nadvitati na kolače, bite mogli s njima trgovati, a nq ih prajcem hitati, kako dosada.

Poljodelski učitelj... zasunjeni mi odgovore... poljodelski učitelj... mi neznamo ni jeli ga ima na svietu...? S moji bili čuli da je niko društvo za posumjenje krasa. Vidite prijatelju uzgor nas gorah, onde niš ne reste nego smilj i kuš. — Rakljani su nam povidali da pridani ovo društvo je bilo puli njih; ali k nami na ovi kraj Raše ni htio dojt. Ali nika ni, jer šta je ni u Raklju učinilo? Da se je prošetalo... drugo ne. A za poljodelskoga učitelja što vi govorite, to je nami prva.

Ukupno skupa sve, i za ne produžiti preveć, gospodine uredniče, rabio bi da, ako i neće drugi, barem Visoka Vlada proskribi što za ovi daroviti ali zapušćeni puk, koji na položaju na kojem je nastanjen, sposoban je za voliki skok u budućnost. Leto 1875. osamsto duš malo već ih je bilo u ovoj župi — na istočnoj strani Raše, a 1200 i već ih je sada. Vidite umnoženja! Je ljudi ovuda, i ne na iznimku, nego po običajnosti, koji sa 80—85 lo još dolaju. A kad imaju 90—97 pak umiru. I zrak dakle je dobar i svo je dobro, nego zapušćenost je velika. *)

Izpod Uške, početkom aprila. Tko da opiše našu muku i patnje, koje moramo podnašati mi seljaci da uživamo od propasti svoju stariju i uzdržimo svoju obitelj.

Čovjek nemože ni usnuti razmišljajući odakle će smoići torbu novacah, da podmiri davke i mnogovrstne namete, koji svakim dnevom rastu.

To bi se moglo još pretrpiti kad bi nam se krojila pravica, koja nam po božjem i ljudskom zakonu pripada i koju sve drugo narodnosti u našem carstvu uživaju. — Ali kao da živimo u dobi tamnosti a ne prosviće i slobode, nas se odasvuda duška, tuče, bije i gnyete kao njekakov kov iz kojega bi se htjelo nješto drugoga izliti.

*) Tiskamo ovaj dopis bez popravnakah krahviji. Pisao ga Istran koji se nije u Istru naselio niti iz Zagreba niti iz Ljubljane, koj kaže o sobi: »što se tiče hrvaština sam otk sam«.

knah, koji su često i odlučnu rieč imali, a sad nejmja u tom nikoga. Pitat će koji, kako je došlo do toga kobnoga zla? Kad je prije 80 godinah nearetni starac Capellari, ili kako ga naši kmeti nazivaju Klabučarić došao u Pazin kao pazineki nadžupnik počeo je rovat i kopati proti učioni Franjevcah. On je proti njim toliko radio, da su ga jednog dva Franjevca baš kako je zaslušio iz samostana potjerali. Nu taj čovjek nije samo gnjusno napadao Franjevce, nego skoro sve izvan kakovoga svoga Krnjela a najvećma bi drugovao sa njekim krunelom Zlalom, koga imadjaše uvijek i za starješinu orkvenoga. Od njega češ i danas čuti sješta gente e rozla, vero tipo schiavor. S njegovim trudom bila je utemeljena učiona za djevojčice i tako ju je sam nadzirao, skrbio je, da imado baš fanićično talijansko učiteljce. S tim je probudio duh talijanstva izvan nekotih tudnjacah polagano uhvatio je na svoj ljepak Mrake a stitimi ostalu pazinaku gospodu. Dakako sad bila je prva misao uzeti Franjevce podučavanje mladosti, što mu u kratko i za rukom vauje mladosti, što mu u kratko i za rukom prošili su vladu da jim dopusti naukovni jezik talijanski. Nu vlada ne prišta a mjesto talijanskoga uvedo njemački jezik. U normalnah škole čisto talijanski naukovni jezik, što je prava ljudost za Pazin. Vidi se sadn da naša djeca nemogu ništa napredovati, a kako i bi dakovno nepodobitnom. U ih normalnah skoro čisto hrvaška djeca nauča nješto talijan-

Naš je mili jezik našim c. k. uredom a imenito c. k. političkomu kapetanatu na Voloskomu nepoznata stvar to se prako njega lahko pre-lazi. Našim se svećenikom od to strane piše samo njemački, kao da živimo u Hamburgu a polagano nastoji se, da i pučke škole budu prama tome uređjene. Sreća da je dokinuta batina, jer bi se radostno (?) spominjali vremena, kad nam je bilo dozvoljeno samo hrvaški plakati za njemačke bafine. Kako bi se nječkoi veselili da mogu promjeniti naše ic i ih u ich i m a možda i u erger i berger.

Nu mi se uvijek držimo one vtko visoko leti, nizko pada». Mnogo jih savjetuje a jedan zapovjeda. Znamo pako dobro, da Robam nije si stekao povjerenja i privrženosti naroda s toga, što se je držao savjeta mladih ministrah, jer tko neznq sam vladati, slabo po njega.

Mi ljubimo svoj rod i jezik, tu našu najveću svotinju, stoga ćemo se uvijek protiviti ljudem, koji preziraju naš jezik i narod, te se svakim mogućom načinom protivu narodnomu razviku, izobraženju i pravomu napredku.

Narivanje učitelja ne najboljega glasa u hrvašku občinu, ukinuje pošte u Franciñih, urivanje njemačkoga jezika u sve kutove, a zapostavljanje našeg milog hrvaškoga jezika nisu djela, po kojih se stiča ljubav naroda, jer tko neštaje jeziku naroda, mad kojim živi, neradi po intencijah Njeg. Veličanstva, našega cesara i kralja; ovaj bo je mnogimi dokazi zasvjedočio a i prigodom njegovoga putovanja po Istri, da ljudi naš narod i jezik. To isto je, zasvjedočio i naš carević osobito na svomu povratku sa Istoka. Uprava politička postavljena je zato, da narode učini po mogućnosti sretno, da jim u svačem pomogne, da bude svakomu na ruku. Kako se to slaže sa svakojakimi željami za razkomadanje občinah, nimm-čenjem i talijančenjem občinah? Jeli i to koristno po narod i carstvo?

Svi su uredi za puki i radi puka to jest za dobrobit puka. Porezni ured je, da iztjerava davke i namete to izplaćuje činovnika. Sud je, da nam brani naš imetak naše pravo i da uzpostavlja pravicu. Vojničtvo, da nas obrani od nasilničtva i navalah. Politička pako oblast jest, da užuva red i unapreduje dobrobit i čudorednost naroda. Ovdje dakle imali bi bit uzorni i dorasli činovnici.

Pokazimo dakle sami, da smo si svjestni svojih prava i naše zadaće, dar. S početka dakako trebalo hiniti, podmi divati neumomu kmetu; osobito se znalo svakoga škari sa bojarj kmetiskim. Što sve se nebi moglo povjedati o siromašnom njekom Mečuru njekom Bertošu. Takove ljude se je rabilo, da se ostale kmeto pokvari i pomuti. Kmetom to šarenjačivo dodja. Popustili oni svo tlo gospod Mrakom i propalit Kovačom. To dodje vrlo dobro gospodi. Sada se pozove njeku trčansku propalicu Bul... kao tajnika pazinekoga odvjetnika Constantina. Taj vam postane pravil uzor pazinake naduotri a paklenim ogojem protivu Hrvatom. Kad Hrvati zaprosili da jim se hrvaški djecu uč znall bi jim oči zasjepili s tučimi: zar mislite kad bi se u školi hrvaški podučavalo, da bi vaša djeca što god u hrvaškom razumlja. Osobito rabio ovo frazu Mrak. A na to znalo bi se neukomu seljaku reći: ta što bi vam koristilo hrvaški jezik, kad se ne piše u tom jeziku u uredu niti govori niti bi knjigah imall da djecu učimo. Kapelari je pak nastojao, da iz krana božjega iztjera izvan propo- vjeđi svu hrvaštinu savim da se siromašni kmeti i biskupi radi toga tužili. Da vam stvar čitlje pokazem, čujte primjer koji se agodi jedne nedjelje potraž zvonjenja. Kapelari hoće da uvede nekakvo krunjelsko zvonjenje. Poštioni kmeti pojdu u stan Kapelarija i reku, ako mahom ne zapovjedi, da zvonari zvone po običaju mi ćemo na zvonik, i zvonare doći pobacati.

Pokazimo dakle sami, da smo si svjestni svojih prava i naše zadaće,

niš. Pazinška gospoda su s njim gošdovali. Pazinikom pak občinom sve do maloga časa upravljali su stara pazinaka gospoda Arić, Puheti i Lukić. Te obitelji su nekoje posvema propale a nekoje su na rubu propasti, a danas ni malo ne gospodare gradom. Kako su se ove obitelji rukovalo s kmetom, dosta da slušah kakvoga starca. On bi buće hitro reći: moj gospodine tu ni bilo razlike med nam i med gospodom. U naših stvarih brataki smo se po govorali i sporazumljivali — bili su oni a nani a mi s njimi. Dukatah i evencikah imali smo jedni i drugi. Al kamo smo danas dopjeli? »Goli smo i bos!«

Na mjesto starih obiteljih polagano dose hli su se Mraki i Kamusi — prvi iz Kranjske kako se to govori, a drugi iz Karnija. Mraki su se nastanili jedni na Burju gdje su si prostu kućicu sazdali koja i danas obstoji a jedni u selcu Terživu odkud su se priacilli u Pazin i nastanili uz Kastel. Kamusal proda- vali su s početku svećice i kupili si malu kućicu na mostu. Naši stari još danas povjedo- daju kako su ovi ljudi gladni i bos u Pazin došli i kako su jim oni počeli prodati galvine, koza, tar se ovi — oni će znat kojim načinom — u mali čas tako zabogaltida danas broje na stotino tisućah svoga. Ove obitelji do pred malo vremena nisu se u nikakve obćinske stvari mješale. Pazinške stvari su se tako prilice- ljepo razvijale, kmet imao je povjerenja u svoju gospodu a gospoda u njega. Pazinako zastup- stvo nije nikada bilo bez kmetakah zastupni-

šako čitati i pisati. Nu kako slabo, to neka sudni umni pedagog koji znade, kako su uzaludni poslovi djecu podučavati u nematerin- skom jeziku. Kad nješto bolje umno nadarena djeca izvrše ove normalke, onda ajd u pripravi tečaj, koji naša djeca nazivlju »purgatorija« jest pravo očistilište, jer se baš pravo čisto ta neđužna dušica, što rledko koje projde kroz to mjesto na gimnazij. A kako i bi; prvo muti se siromašnomu djetetu glava sta- lijanskištinom, sad na jednoč njemštinom. Kako se onda neće djete pokvariti, kad se sve s njim radi samo ono ne, što bi se po pravici imalo?

Priju 20 godinah, t. j. dokle nisu gradom zapovjedali fanatični ljudi a Franjevci podu- čavali djecu, nje skoro nijedne godine bivalo, da nebi se bude koji naše djecu bio posvetio javnomu životu. A što nam danas daju te učelone? smaragdne javne smuđice; a da bolje bitl nemože to svatko i malo razborit uvidja, a neće bogme bolje biti, dokle se tako gospo- dariti bude.

Reći će tko: iz toga vašega plama vidi se, da je Pazin hrvaški grad, a kako to, da je zastupstvo njegovo skoro čisto taliomansko? Eto me s kratkim odgovorom: Kako spome- nuh, Kapelari kao svaki Krunelj hoće, da grad potalijanči. Stare hrvaške obitelji su propale. On se sada odna u lov s Mraki. Ti mu ihli na ruku. Nu Mraki uvide da su to škakljivi posli. Al zlobni Kapelari ne miruje, nego va- raj hini, nekaj dotle dokle ne pustanu gospo-

dar. S početka dakako trebalo hiniti, podmi divati neumomu kmetu; osobito se znalo svakoga škari sa bojarj kmetiskim. Što sve se nebi moglo povjedati o siromašnom njekom Mečuru njekom Bertošu. Takove ljude se je rabilo, da se ostale kmeto pokvari i pomuti. Kmetom to šarenjačivo dodja. Popustili oni svo tlo gospod Mrakom i propalit Kovačom. To dodje vrlo dobro gospodi. Sada se pozove njeku trčansku propalicu Bul... kao tajnika pazinekoga odvjetnika Constantina. Taj vam postane pravil uzor pazinake naduotri a paklenim ogojem protivu Hrvatom. Kad Hrvati zaprosili da jim se hrvaški djecu uč znall bi jim oči zasjepili s tučimi: zar mislite kad bi se u školi hrvaški podučavalo, da bi vaša djeca što god u hrvaškom razumlja. Osobito rabio ovo frazu Mrak. A na to znalo bi se neukomu seljaku reći: ta što bi vam koristilo hrvaški jezik, kad se ne piše u tom jeziku u uredu niti govori niti bi knjigah imall da djecu učimo. Kapelari je pak nastojao, da iz krana božjega iztjera izvan propo-

vjeđi svu hrvaštinu savim da se siromašni kmeti i biskupi radi toga tužili. Da vam stvar čitlje pokazem, čujte primjer koji se agodi jedne nedjelje potraž zvonjenja. Kapelari hoće da uvede nekakvo krunjelsko zvonjenje. Poštioni kmeti pojdu u stan Kapelarija i reku, ako mahom ne zapovjedi, da zvonari zvone po običaju mi ćemo na zvonik, i zvonare doći pobacati.

(Dajte slieđi).

mi smo kod knje, drugi ce otici od- kud su došli. Ovrsto se nadamo, da ce naše razborito, značajno i duševno svećenstvo bez iznimke i unapriod sve i sa svimi uredi dopisivati samo hr- vatski. To neka je najbolji odgovor svim neprijateljima našega jezika.

U naših se crkvah hrvatski krsti, hrvatski se uči i propovjeda, hrvatski se pjeva sv. misa i ostali obradi. Hrvatski je narod, hrvatsko je svećenstvo, a nije dugo vreme, kad će nestati prezireteljah našega naroda. To bude rečeno svim, koji su za nas a napose svećenikom, koji nam propovjedaju, da daju dobar pastir i život svoj za svoje ovce. Što se riečima ili besedami kaže, neka se i djelom potvrdi.

Uz takvo okolnosti svatko dobro misleći za narod, mora bit pripravan, te silu netrpiti, sve krivice na vidjelo iznesti, da bude svakom svojo.

Primorac.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu, 15. travnja 1883.

Ovaj par imademo zabilježiti kao najvažniji čin po našu braću u kra- ljevini hrvatskoj, izbora za hrvatski sabor u bivšoj vojničkoj granici. Ovim korakom stupa vojnička krajina u ustavno kolo, gdje će si sama krojiti svoju sudbinu. Kako je taj događaj od velike važnosti za Hrvatsku, žo- limo da budu odabrani u sabor sve želiki Hrvati, neodvisni, poštenii i ro- doljubni muževi. Izbori će se obaviti oko 20 t. m. pa ćemo već u budućem našem broju moći kazati, dali kane hrvatski sinovi iz bivše granice onako neustrašivo i požrtvovno štitiiti hrva- tska prava, kao što su znali kroz vie- kove oružjem u ruci junački braniti tuđu. U to ime Bog njim pomogao!

Kako ja-rljamo na drugom mjestu oduzela je bečka vlada hrvatskomu časopisu »Pozor« pravo dolaziti u zemlje, zastupane na carevinskom vieću. Kako sam »Pozor« priznaje, dogodilo se to na zahtjev dalmatin- skoga namjestništva, proti komu je »Pozor« u oštiri, nu opravdani član- cih pisao radi naumljenog ponietemja Dalmacije. Takova sredstva obrane jesu toli maljušana i neosnovana, da nemogu postignuti željenog cilja. Zar nije gospodo poznata ona hrvarska: »priitinsulo jače, sve to više slaaše».

U carevinskom vieću razpravlja se novela o školskom zakonu, o kojoj ćemo imati jošte zgode govoriti

U zadnje vrijeme javlja se na sve strane o trojnom savezu izmedju Niemaeke, Italije i Austrougarske, komu bi bila svrha uzdržati europski mir. Čudno to zbilja zvonii. Ta što prieti tomu europskomu miru? Nitko, vele isti oni koji savez sklappaju, nu mogao bi mu tako zaprijetiti u buduću. Podhvat taj biti će valjda maslo Bi- smarkovo, jer mu neda bojazan pred osvjetom franczomokm spavati. Nevidimo što namjerava Italija tim savezom za- dobit, nu poznato je da su talijanski državnici vrlo okretai politici, koji nikad ništa rado nedaju a da nebi u isti mah nešto i za svoju domovinu izposlovali, ili kako naš narod veli: »uz vile imadu uvijek pripravne i grablje».

Da bi Austrougarska taj savez podupirala i zagovarala li iz pukle udvornosti do Niemaeke ili jer tako žele u Berlinu ili možda radi krasnih oči h kneza Bismarka, neda se pomis- liti, ta dosta smo jur mi povadili iz prilivice kostanja za druge.

Pišu novine da se naće kranjski sabor više sastati, što je posvo u redu, jer sjedi u njemu njemškutatska većina proti svim pravilom parlamentarnosti. Novi sabor u kojem će biti, kako se pouzdano nadamo, većina narodna, sudjelovao bi kod svečanosti šestogo-

dišnjice spojenja Kranjsko sa Habsburz- kom kućom.

»Narodni List« javlja da će se obaviti izbori za dalmatinski sabor na 27, 29 i 31. svibnja.

O izborih za istarski sabor na- čuje se jošje ništa, nu polažeemo već sada našim rodoljubom na srce, da svaki učini za vrijeme svoju svetu dužnost, da nas budućii izbori ne za- teku nepripravne. Budjimo i radimo da ne padnemo u propast!

Spomenusmo u zadnjem broju mrzko nbojstvo počinjeno na Majlatnu u Pešti. Za ubojicu se doznalo, ali kako je u mađjarskoj pravosuđje i redarstvo na šepavih nogub, šeeao se ubojica, neki Sponga eto 15 dan- nah po većih gradovih carstva te ga tekar u petak uloviše. Videći da ne može više uteći, strelao se u glavu nu ne smrtonosno.

Srbski vrhovni pastir Mraović bio je ovih danah posvećen od mađ- jarskoga metropolitua Angjelića. Mnogi si to tumače kao znak vremena, što posvećuje naimo srbskoga metropolitu, od mađjarske vlade odvisni metropo- lita Angjelić, dočim bi taj crkveni čin imao obaviti koji od Slavenom prijaznih i iskrenih metropolitah grčko istočne vjero.

Englezkomu rodarstvu pošlo je za rukom pohvatati njekoliko glavni- vodjah prevratne stranke, koja zajeđe ovaj čas Englezkoj neopisivi strah i trepet, dočim se grozi sve i sva di- namitom i petrolejom porušiti i popa- liti, te tako Englezku posve uništiti.

Franina i Jurina.

Fr. (Samsobom) Ona prva šii da valja, ma onu drugu da pos pojii, bi se otroval.

Ju. Ča to Franu pre- živaš krake i vol prez zubi?

Fr. Čul san ti nebore, kade se dva frkalasi, bi reć da su meštrilii, pogovaranja, da njia je prišlo skapitanljata Voloskega, da moraju dece va škole zastrašiti, da tići na miru puste i da njim njazla ne decipuju.

Fr. Tr toj pametno i dobro!

Ju. Mo je, ma šuj l ovu drugu, pak čoš videt da gospoda kada god pošenu. Čul san i to, da je kapitanljat dvajset njazal kupil, pak da će jedno meštron poslat za mojštru.

Fr. Ča zlomaru, njazlo za mojštru?

Ju. Tako tij to; i da se mora to njazlo staviti na ko visoko dravo kuda ljudi neboda i kamo nemoru mački.

Fr. Ta me pljaža, zać je nova, te ni još pul nas bilo.

Ju. Na zać je prišla s nemškega; i pismo da nemško a trebada je i njazlo s nemškega.

Fr. Onda ste muki ne bude kruha, zać neće, da ga valje zlodej zame, naš tić va nemško njazlo.

Ju. A da se pak jušto kemu s hoće poć nutar?

Fr. Po Franinu i bin pod krovon sakemu povedal, samo da se tić razprše.

Ju. Ma govore naši stari, da kukavica naj- volii va tujan njazlu jaja znest; pak ako jušto ona pojje va nemško njazlo.

Fr. Kukavica nek slobodno gre, zać ku- kavica i nemško njazlo nekato lepo o zvonja.

Ju. A zać pak deš za mački?

Fr. Den da mi držimo mački za mišii lo- vit i ne zapiramo jih mej poučestri kalle va kapitanljate. Tr bi nas oni veli nemški mišii sveh ogodali da za- piramo al da šundramo mački.

Ju. Ča to misliš štabori?

Fr. Ja, oni napuhjenii, sdugen repon i sdugemi brki.

Ju. Kuga jih zadvallial su mi Lucete si poćplati od nova prašće koži, nu na- tikačah progodali.

Ju. Franu si ča šul da su se neke školii na Volosken oporile?

Fr. Kakove školii? Ča nial neki dan štal va »Sloge« da Vološćaki nete ženske školii?

Ju. Nemislin ja na onu ne; druga je to škola druga malo boja, zać da će va njoj tri meštri bit za hrvarski zajik.

Fr. Oho! ki su pak ti tri meštri od hr- vatskega zajika.

Ju. San šul, jedan Nemać, jedan Pemao i jedan furianski Kranjac za od odlu- čili Vološćaki hrvarski vadit zać da su videli da nezaju dobro pisat. Oni štatuli va »Concordije« da su puni gramatikalneš fall.

Fr. No pak još češ mi reć da na Volosken hrvarska stvar nenapreduje?

Istranska.

Istrane dragi, na noge žurnoi! Istokom trepti zorice sjaj, Nad tobom nebo vedri se tmurnoi Nahudnoj tmlini bliža se kraj, Utvara bježi — bježi i san, Od Učke lepi svieća ti dan.

K slobodi zlatnoj Vila te budii, Njezulu glasu nebudi njem; Iz ssa se duga jednom probudi Sa svojih oči proćeraj driem. Pokaži da je slobode sjaj, Srdašća tvoga najprvi haj.

Pravice svoje smjelo zahtjevaj Tiranu svojih nebudi rob, Sruiti na nje čas neokilevaj Pravu kad tvojem kopaju grob. Bojni tad nek te sokoli klič, Kletim da budeš tiranom bić.

Svoje se roda nikad nesramii, Hrvatom budii eto svoj viek, U srcu nek ti gore svedj plami Za jezik divni — hrvarski rieki. Besjeđii svaka, svaki tvoji čin Nek kažu, da si hrvarski slti.

Hrvatske knjige brižno se latii, K prosvetii znanjem krčii si put, Skršćenim rukii len nemoj stati. Llenčinu čeka svedj udes ljut. Uz knjigu našu pripsoji rad, Sreća će doć ti — minut te jad.

U svakom poslu Bogu se predaj, Na Njega misli obdan i noć; U biedi svakoj pram nebu gledaj Otkula pomok mora ti doć. Pobožan budii za žića svog S neba će tad ti pomoći Bog.

A. K.

Različite viesti

Nered na poštah. Tuže nam se nekoi predplatnici da ne dobivaju našeg lista redovito ili nakon 4—5 danah. Budući da razaslijemo list svakomu predplatniku onaj dan kad izadje izpod tiska, molimo da se onaj komu nesigme na vrijeme, popita na dotičnoi pošti, ili da list odmah reklamira.

Promjene u tršćansko koparskoj biskupiji. Preć. g. Antun Splnčić, župnik u Mošćeninah imenovano je i potvrđen za župnika i dekana u Kastvu. Preć. g. Ante Kalac upravitelj župe u Buzetu bi od svo- jega puka odabran a od namjestništva potvrđen za župnika i dekana u istoj župi. M. ć. g. Lupetina Ivan ide iz Mom- injuna u Milje za duh. pomoćnika. Iz Milja ide za vikara u Kopar m. ć. g. Pechiar Ivan a iz Kopra m. ć. g. Kavalčić Ivan u Pla- vje kod Zavlja.

Zabavna večer u delavskom društvu, održavana dne 8 t. m. bijaše bila zabavna. Uz ilipo pućno, prostomu narodu namenjeno predavanje g. Zvaba te uz skladno pjevanje vrstah pjevaćah istog društvu, napukom uz vatrene i do- moljubne napitnice i govore, zabavi se mnogobrojno občinstvo sve do pol noći. Kano obično, sjala je i ovaj put slovenska inteligencija (!?) grada Trsta svojom ne- prisutnošću. Bilo njoj na čast!

Tekom ovog mjeseca bili će jošje dvie slične zabave u istom društvu.

Štepan Koclančić. Našu braću Slovence stiglu je opet nova nesreća. Po- znatii učenjak, uzor svećenik i rodoljub, ravnatelj središnjeg sementišća, počastnikanonič u Gorici, Štepan Koclančić umro je u Gorici naglom smrću dne 9 t. m. Osvjedočeni smo, da će ova zemlja vjest svakako ožalostiti mnogobrojne prijatelje i štovatelje skromnog ali velikog pokojnika, komu kličemo iz dna duše: lahka Ti bila slovenska zemljica!

Izbor zastupnika za car. vieće u Beču iz valkog istarskega posjeda obav-

ljen je dne 9. tekućega mjeseca u Poreču. Izbornikah je ukupno 107. Od tih je glas-ovalo njih 87. Izabran je g. Dr. Milevoj (Milivoj), praktični leknik u Labinju i to sa 38 glasovah. Dobio je dakle jednu trećinu glasovah cijeloga velikoga posjeda. Njegov protivnik bio je načelnik grada Kopa i odvjetnik Dr. Gambšini, jer drugi su bili još za dobe povukli natrag svoje kandidature. Za ovoga posljednjega zau- zimala se je osobito tršćanska novina »Cittadino« te je iznela na svietlo sve to- božnje vrline Dr. Gambšini-a i sve nedo- stataka Dr. Milevoja. Osobito se je u ovom listu napadalo na porečku »konsortiju« na Dr. Vidulicu i junta, koji da proteže- raju izbor Milevoja, prem da se zna; čiji je on kandidat. U predznajdem se broju porečkoga listića doktorii Vidulii i Amo- roso peru sa osvadah, kojimi se jih odo- svud obasipije. Faktum jest, da je već i dobromu broju istarskih Talijanah dog- lodrglio gospodstvo porečke konsortrije, koje se žele otrešti. Da smo se mi ma- ganuli kod ovoga izbora, bacili bi bili svu krivnju na nas, nu buduć smo se uzdrž- žali od svake agitacije za goranj izbor, to onda među sctom imaju sami tobož- nji Talijani sa Talijani račune poravnati. Kolloko se je preporučalo u porečkoi li- stiću i zaklinjalo izbornike, da za Boga jednoglasno izaberu zastupnika, to sve nije ništa hasnilo, jedva da je sa 38 gla- sovah skupilo na jednoga kandidata.

Ove događaje neka si zapamte naši čitatelji, da budu mogli kod budućih iz- borah za provincijalni sabor što više djelovati. Valja pokazati, da smo i mi u Istri ne samo rleću (besedom) nego i djelom, zato neka svaki učini svoju dužnost, Bog će pomoći.

Političko društvo »Edinost« sjelom u Trstu, zaključilo je u posljednoj obšornkoj sjednici, držati dne 6. jultia t. g. obći javni zbor u Podgradu (Castel- nuovo) Materijl jli u Brezovici. Tom pri- godom preatreti će se takodjer pitanje. *Acda i kada* bi se imao održavati sabor u Istri, Odbor moll i starke rodoljublja da ga podupru dobrim savjetom i požrtvo- vni radom a mi dodajemo, da je skrajne vrijeme, da se svaki istarski rodoljub — komu je likko moguće — upiše kano član u to po naš narodni razvitak, važno društvo.

Posljednji popis pućanstva. Središnja komisija za statistiku izdala je I. svezak »Austrijske statistike iz koje va- dimo njekoliko zanimivih podatakah. Od 16. istarskih okružjah, imade njih 5. sa većinom talijanskim pućanstvom, među kojim imade pomješanih Hrvatah i Slove- nacah; 2. okružja su čisto slovenska a 9. okružjah čisto hrvarska. U slovenskih okružjih Istre imade samo 39 Talijanah.

Imamo znati, da su posljedni popis puka rukovodili Talijani ili njihovii pri- jatelji, koji su svakog Hrvata ili Slovenca, koji zname samo po koju rieć talijanski izbrbjajati u svoj tor turiji. Mi smo svakako kod tog popisa doobraho prikraćeni, nu ipak sačinjavamo i po talijanskom popisu u Istri ogromnu većinu. Sasvim tim imade u našoj Istri toli držovitih ljudih, koji na sva usta vieću da je Istra talijanska pok- rajina, da Hrvatah neima van njekoliko pridšliceah iz Zagreba ili Ljubljane, pa da nam netreba hrvarskih školah i ure- dah; u obće da tu netreba ni spominjati štogod o ravnopravnosti. Ti naši prijatelji su kako je poznato i dosljedni, jer nam zbilja ništa nedaju a naše molbe i naš vapaj ostaje i u Beču neuilšan. Hvala Bogu! Možda zahtjeva interes države da se stvori na jugu čisto talijanska pokrajina sa poznatimi prekomorskimii težnjama? Ako je tomu tako, tad se mi tomu duboko klanjamo.

Kreditna banka u Poreču izdala je izvješće o svojem djelovanju za god. 1882. To je istarski zavod, uzko spo- jen s juntom. Dobro znaju u Poreču, da je »Naša Sloga« mnogo razprostranjen list u Istri te da velik dio hrvarskega naroda nećita druge novine nego li naše. Uz sve to nije se uprava te banke udostojala pri- poslati nam izvješća. Što treba Hrvatomu i Slovencem računsa, dosta da plađaju. Dobro je, da si zapaniamo i ovo tim više, što je gornja banka zemaljski zavod. Kroz svoj porečki listić trube u sviet, što i kako se tu radilo te koliko se izdalo i primilo, što demo i mi u sgodi pribičiti. Danas želimo samo jedno spomenuti. Polag iz- većića, što ga nalazimo u porečkom listiću, reć bi, da se je uprava te banke odelila od junte te da samostalno radi. Uz sve to su kod banke i kod junte iste osobe, tajnik junte Dr. Benčić je tajnik kod banke, direktor računarstva kod junte Švassa nalazi se kao takav i kod banke. To bi sve bilo dobro, znak je, da jim kod junte preostaje dosta vremena, da se mogu baviti i s poslovi banke. Nu kako to, da jim se daje i ovdje i onaj plać? Jako bi nam bio ugodio porečki listić, da nam je kazao, koliko ta dva spomenuta gos- podina dobivaju godišnje plaće kod banke.

Iz ovoga slijedi, da istarski zemaljski činovnici kod junte imaju dosta vremena, da se i s drugimii poslovii bave te tako dobivaju dvostruku plaću. Kad imaju dosta vremena, zašto nebi ta gospoda obavljala taj posao kao zemaljski činovnici, jel je naša zemlja tako bogata, da može svojim činovnikom davati dvoje plaće? Neznaju

